ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ J. H. ROSNY

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

— Πάνε δέκα χρόνια, ἄρχισε νὰ διηγῆται ὁ δικηγόρος Λαμάνς, ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀνέλαβα νὰ ὑπερασπίσω στὸ Κακουργοδικεῖο μιὰ γυναίκα ποὺ κατηγορεῖτο ὡς ἔνοχος δολοφονίας. Ἡ ἀστυνομία τὴν εἶχε βρῆ πλάϊ στὸ φονηᾶ κι' ἀπάνω της εἶχαν ἀνακαλυφθῆ ὁ ἄφορα κοσμήματα ποὺ ἀνῆκαν στὸ θῦμα. Ὁ ἔνοχος ὅμως — πρᾶγμα περίεργο — δὲν τὴν κατηγοροῦσε κι' ὅσες φορὲς τοῦ μιλοῦσαν γι' αὐτὴ προπορίζονταν νὰ ὑψώνῃ τοὺς ὤμους ἀδιάφορος. Ἐκείνη ἀπεναντίας ἐβεβαίωνε πὼς αὐτὴ εἶχεν βάλει τὸν δράστη νὰ κάμῃ τὸ ἔγκλημα, ἀφοῦ τὸν μέθυσε μ' ἀψέντι. Τέλος ζητοῦσε νὰ τὴν ἀφήσουν ἥσυχη κι' ὑποσχόταν ὅτι θὰ τὰ φανέρωνε ὅλα τὴν ἡμέρα τῆς δίκης. Ὁ ἀνακριτὴς ἐδέχτηκε ἐπὶ τέλους αὐτὴ τὴ λύση, ἐγὼ ὅμως, δὲ συμφωνοῦσα μαζί του. Εἶχα τὴν πεποίθηση πὼς ἡ γυναίκα αὐτὴ δὲν ἐγνώριζε καθόλου τὸ θῦμα τῆς δολοφονίας. Αὐτῆς τῆς νωμῆς ἄλλωστε ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονταν ὅτι ἀγνοοῦσε ἀκόμα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ θύματος. Ὅλοι τὴν ἤξεραν ὡς μιὰ φιλάνθρωπο κυρία ἂν καὶ περνοῦσε ἀσκημη ζωή. Γιὰ νὰ ἱκανοποιήσω τελοσπάντων τὴν περιέργειά μου, ἐπῆκα μιὰ μέρα στὸ κελλί της πολὺ ζαλισμένος.

— Φτωχή μου γυναίκα, τῆς εἶπα, ἀφοῦ τῆς ἐδήλωσα πρωτήτερα τὴν ταυτότητά μου, ξέρω ὅτι δὲν ἔχεις ὑποκινήσει ἐσὺ τὸ ἔγκλημα καὶ ὅτι εἶσαι ἀθῶα. Ἔχω ἀποδείξεις γι' αὐτό...

Χλώμασε ἀμέσως καὶ μουρμούρισε.

— Εἶμαι ἔνοχος!

— Ὄχι... Ὁ συνήγορος εἶνε ἐξομολογητής, μὴν τὸ λησμονᾶς αὐτό. Ἂν ἔχῃς κανένα μυστικὸ κρυμμένο στὰ βάθη τῆς καρδιᾶς σου, σοῦ ὁρκίζομαι νὰ τὸ φυλάξω, ἀλλὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ μάθω, χωρὶς ἄλλο, γιὰ νὰ σὲ ὑπερασπιστῶ ἀποτελεσματικὰ στὸ δικαστήριο.

Ἔμεινε σιωπηλή ἕνα λεπτὸ κι' ἔπειτα δέχτηκε νὰ μοῦ τὰ φανερώσῃ ὅλα ἂν τῆς ἔδιαν τὴν ὑπόσχεση πὼς δὲ θὰ ἀναφερόταν ἀλλοιῶς παρὰ κατὰ τὸν τρόπο ποὺ θὰ μοῦ ἔδειχνε αὐτή.

Ἀφοῦ ἔμεινα σύμφωνος μαζί της, ἄρχισε νὰ μοῦ λέει:

— Γεννήθηκα ἀπὸ μιὰ οἰκογένεια πολὺ φτωχιὰ καὶ πολλὲς φορὲς ὁ δρόμος ἦταν τὸ δωμάτιο τοῦ ὕπνου μου καὶ τὰ παγκάκια τοῦ βουλεβάρτου οἱ σοφάδες τοῦ σαλονιοῦ μου.

Ἐκεῖ δεχόμουν τοὺς φίλους μου στὴ νειότη μου, ἐκεῖ γνώρισα τὸν ἔρωτα ἀπὸ δώδεκα χρονῶν κοπέλλα. Ἀργότερα κατωρθωσα ν' ἀγοράσω ἕνα σπίτι μὲ ἐπιπλωμένα δωμάτια στὴν ὁδὸ Μογκαντόρ. Ἤμουν πολὺ εὐχαριστημένη ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμά μου, γιατὶ δὲν ἔλειπαν ἀπὸ κεῖ ποτὲ οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ποὺ ἐρχόνταν νὰ φᾶν ψωμὶ καὶ νὰ ἡσυχάσουν, ἀντὶ νὰ περάσουν τὴ νύχτα τους κάτω ἀπ' τὶς καμάρες τοῦ γεφυριοῦ. Εἶσι κέρδιζα χωρὶς κόπο ἀρκετὰ χρήματα.

Μιὰ μέρα παρουσιάσιηκε ἕνας ἄγνωστος νέος μὲ κατακόκκινα μάτια καὶ γυριστὴ μύτη, ποὺ μοῦ ἐνέπνευσε, χωρὶς νὰ ξέρω γιατί, κάποιον ἀόριστο φόβο. Κράτησε γιὰ λογαριασμό του ἕνα δωμάτιο καὶ τρεῖς τέσσερες φορὲς τ' ἀπόγεμα μοῦ ζήτησε ἀψέντι ποὺ τὸ ρουφοῦσε ὡς τὴν τελευταία σταλαματιά.

Νὺ ρίχνῃ, ἔτσι ὅλη μέρα δηλητήριο στὸ στομάχι σου, αὐτὸ ἰσοδυναμεῖ μὲ τρέλλα καὶ ὁδηγεῖ σὲ κτηνώδη κατάσταση.

Ὅταν τοῦ τὸ εἶπα αὐτό, ἄρχισε νὰ μοῦ λέῃ πὼς ἦταν γυιὸς ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας ποὺ δυστύχησε, καὶ κάποτε-κάποτε τῶμιχνε στὸ πιοτὸ γιὰ νὰ ξεχασῃ τὸν πόνο του. Τὸν ἄφηνα νὰ λέῃ ὅ,τι θέλει γιατὶ οἱ ἄντρες ἔχουν τὴν μανία νὰ περηφανεύωνται μποροστὰ στὶς γυναῖκες κι' ἐξ ἄλλου εἶχα πάρει φόβο ἀπὸ τὴ γυριστὴ μύτη του. Ἔβλεπα πὼς ἔλεγε ψεματα, πὼς εἶχε χυδαίους τρόπους, ἀλλὰ ἔκανα πὼς τὸν πίστευα γιὰ νὰ τὸν ξεφορτωθῶ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα.

Ὅλαν ἔφυγε ἄφησε ἕναν ἀναστεναγμὸ ἀνακουφίσεως κι' εὐχόμουνα νὰ μὴν τὸν ξαναδῶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ λιγο τὸν ἄκουσα ἀπ' ἔξω νὰ βλασημάῃ. Πέρασα τὸ κεφάλι μου ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ τὸν παρεκάλεσα ν' ἀφήσῃ τοὺς ξένους μου νὰ κοιμηθοῦν.

— Ἄνοιξέ μου, φώναξε ἀνυπόμονα, κάτι θέλω νὰ σοῦ πῶ.

— Δὲν εἶναι ὥρα, τοῦ ἀποκρίθηκα.

— Ἂν δὲ μ' ἀνοίξῃ., ἐξακολούθησε, θὰ ἀναγκαστῶ νὰ σπάσω τὴν πόρτα. Δὲν ἔχω σκοπὸ νὰ σοῦ κάμω κακό. Σοῦ φέρνω κάτι ποὺ θὰ σ' εὐχαριστήσῃ χωρὶς ἄλλο.

Ταυτοχρόνως ἄκουσα τὸν ἦχο χρυσῶν νομισμάτων ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι του. Ἀποφάσισα τελοσπάντων νὰ τοῦ ἀνοίξω γιὰ νὰ μάθω τί μὲ θέλει.

— Ἄργησες νὰ μοῦ ἀνοίξῃς, εἶπε μπαίνοντας. Ἄναψε τώρα τὸ φῶς καὶ κατέβασε τὰ παντζούρια, γιατὶ κάτι ἔχω νὰ σοῦ δείξω.

Ἄναψα τὴ λάμπα κι' ἔμεινα ἀκίνητη. Ἦταν καταματωμένος, τὰ ροῦχα του καὶ τὸ καπέλλο του ἦταν λερωμένα.

— Γιατὶ μὲ κυττᾶς ἔτσι; μὲ ρώτησε.

— Αἷμα εἶνε αὐτό; τοῦ εἶπα.

Χλωμασε κι' ἔφερε τὸ χέρι στὸ μέτωπό του.

— Αὐτὸ τὸ αἷμα δὲν εἶνε δικό μου, εἶπε σκάζοντας στὰ γέλια, εἶνε μιᾶς τοιγκούνας γρηᾶς.

— Τὴν ἐσκότωσες ἄθλιε! Αὐτὸ τὸ διαβάζω στὸ πρόσωπό σου.

— Ἴσως ναί, ἀποκρίθηκε γελώντας κυνικά. Ἂν τὴν ἐσκότωσα ὅμως, δὲν εἶνε δικό μου, ἀλλὰ δικό της τὸ σφάλμα. Εἶχα μεγάλη φτώχεια καὶ ζητοῦσα παντοῦ δουλειά, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ βρῶ πουθενά. Κόντευα νὰ πεθάνω τῆς πείνας.

Ἐνῶ μιλοῦσε εἶδα ξαφνικὰ πὼς εἶχε τρομακτικὴ ὁμοιότητα μὲ κάποιον ποὺ ἀγαποῦσα στὰ δεκαεφτὰ χρόνια μου.

— Μοῦ θυμίζεις κάποιον, τοῦ εἶπα, ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶσαι ἀπ' τὴν οἰκογένειά του.

— Τὸ πᾶν εἶνε δυνατόν, ἀποκρίθηκε, σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Ἔλεγα γὼ ποτέ μου νὰ σκοτώσω τὴ γρηᾶ καὶ περίμενε αὐτὴ νὰ πεθάνῃ ἀπ' τὰ χέρια μου; Κι' ὅμως...

— Μήπως σ' ἔχει βλάψει καμμιὰ φορά;

— Ποτέ. Τὴν ἤξερα λέγω κι' εἶχα παει νὰ διορθώσω τὸ ἠλεκτρικὸ κουδούνι τῆς κουζίνας της, γιατὶ ξέρω ἠλεκτρολόγο...

— Τί κακούργημα! εἶπα. Νὰ σκοτώσῃς μιὰ γρηᾶ γυναίκα! Ἔχεις μητέρα;

Ἄργισε νὰ γελάῃ.

— Μοῦ φαίνεται ὄχι, δὲν ἔχω μητέρα. Ἂν ἐγνώριζα μητέρα, ἴσως νὰ μὴν ἔπνινα τὴ δυστυχισμένη γρηᾶ.

— Εἶσαι ὀφανός;

— Μόνο πατέρα γνώρισα.

Τὸν ἐκύτταζα τώρα μὲ μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον κι' ἔβλεπα πὼς ἔμοιαζε καταπληκτικὰ μὲ τὸν Πέτρο Κοπέν, τὸν παλιό μου φίλο.

— Πόσα ἀδέρφια ἔχεις; τὸν ἐρώτησα.

— Τὸν ἀνακριτὴ θὰ μοῦ κάνῃς; εἶπε γελώντας. Δὲν ἐγνώρισα οὔτε ἀδερφὸ οὔτε ἀδερφὴ κι' ὁ πατέρας μου πέθανε ὅταν ἐγὼ ἤμουν τεσσάρων χρονῶν.

Τότε ἔγινα μὲ μιᾶς κατάχλωμη, γιατὶ κατάλαβα πὼς ὁ νέος αὐτὸς μὲ τὰ κατακόκκινα μάτια καὶ τὴ γυριστὴ μύτη ἦταν δικό μου παιδί. Τὸ παιδί μου ποὺ ὁ Πέτρος εἶχε πάρει μαζί του στὴν Ἱσπανία, γιατὶ ἐκεῖνον τὸν καιρὸ εἶχα πάρει κακὸ δρόμο. Δὲν ἔβρισκα λόγια νὰ μιλήσω στὸ δολοφόνο. Ἐκεῖνο, ἐν τῷ μεταξὺ ἔβγαλε ἀπ' τὴ τσέπη του κάμποσα ὡραῖα κοσμήματα καὶ μοῦ τἀδωσε τὰ χέρια. Τὰ πῆρα μηχανικὰ καὶ μ' ἀνάγκασε νὰ τὰ κρύψω κάτω ἀπ' τὸ φόρεμα μου. Μοῦ ζήτησε κρασὶ κι' ὅταν τοῦ ἔφερα ἕνα ποτῆρι γεμάτο ἄρχισε νὰ μοῦ λεῃ διάφορες ἀουιαρτηνιες ἱστορίες καὶ νὰ μὲ κυττάζῃ καπως ὕποπτα. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἄκουσα στὴν πόρτα μου ἕνα χτύπο που τὸν ἐγνωριζα τόσο καλά.. Ἦταν ἡ ἀσυνομία.

Ξέρετε τὴ συνέχεια, κύριε δικηγόρε. Αὐτὴ εἶνε ὅλη ἡ ἀλήθεια. Φωτιαθῆτε τώρα τὴ θεση μου, νὰ ξέρω πὼς τὸ παιδί μου ἔγινε δολοφόνος. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ θέλω νὰ νομιζουν πὼς εἶμαι συνενοχος γιὰ νὰ μὴν τοῦ κόψουν τὸ κεφάλι...

Ἡ ἱστορία αὐτή, ἐξακολούθησε ὕστερα ἀπὸ μιὰ μικρὴ παῦσι ὁ δικηνόρος Λαμάνς, διήγειρε τὴ συγκίνηση μου, κι' ἔμεινα ἀμίλητος κοντὰ σ' αὐτὴ τὴ φτωχὴ μητέρα ποὺ θυσιαζόταν γιὰ νὰ σώσῃ τὸ παιδί της!...

Σὲ λίγο τὴν ἄκουσα νὰ μὲ παρακαλῆ: — «Ἂν αἰσθάνεσθε γιὰ μ νὰ κάποιον οἶκτον, κύριε δικηγόρε, ἀφῆστε νὰ καταλικαστῶ κι' ἐγὼ μαζί του κι' ἀργότερα ἐξηγεῖτε τὴν ὑπόθεση στοὺς δικαστὰς καὶ στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας γιὰ νὰ μοῦ δώσουν χάρη καὶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψουν νὰ τὸν συνοδέψω στὰ κάτεργα..

Δὲν τολμοῦσα νὰ τὴν πείσω ν' ἀλλάξῃ ἀπόφαση, γιατὶ καταλάβαινα πὼς αὐτὸ ἦταν ἀδυνατο. Πῆρα μόνο τὸ χέρι της καὶ καθὼς τὸ ἔοφιγγα τῆς εἶπα:

— Φτωχὴ γυναίκα!

Τὸ πρόσωπό της ὅμως, τὸ ρυτιδωμένο δὲ φανέρωνε καμμιὰ συγκίνηση. Τὴν ἄκουσα μόνον νὰ μουρμουρίζῃ λυπημένα, θλιβερά:

— Ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ αὐτὸ εἶνε τὸ καθῆκον μου!

J. H. Rosny

— Ἄνοιξέ μου, φώναξε ἀνυπόμονα, κάτι θέλω νὰ σοῦ πῶ..

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΠΟΙΗΤΡΙΕΣ

Η ΓΗ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΑΧΙΑ

Σὲ κάποιες ὧρες μυστικὲς ποὺ τ' ἀστεράκια κλαῖνε,
κι' ἐρωτικὲς ἀποθυμιὲς σκορποῦν τριγύρω οἱ τόποι,
γέρνουν τὰ στάχια πρὸς τὴ γῆ, τὴ γῆ προσκυνᾶν καὶ λένε:
— Ὥρα καλή, μαννοῦλα μου, καὶ θὰ μᾶς φᾶν οἱ ἀνθρῶποι!

Σὲ κάποιες ὧρες γαληνὲς ποὺ τ' ἀγεράκι πνέει,
καὶ δίνει ἀνάσα στὰ δεντρά, παίρνει εὐωδιὰ ἀπ' τοὺς κρίνους,
σιγομιλάει κ' ἡ μάνα γῆς-ὥρα καλὴ-κοὶ λέει.
— Ἐσᾶς οἱ ἀνθρῶποι θὰ σᾶς φᾶν, κι' ἐγὼ θὰ φάγω ἐκείνους!

Αἰμιλία Δάφνη